

ЗАКЛАД ВИЩОЇ ОСВІТИ “ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”

ЗАТВЕРДЖУЮ”
Ректор Володимир ІВАНІШИН
2021р.

**ПОЛОЖЕННЯ
ПРО НАУКОВО-ДОСЛІДНУ РОБОТУ СТУДЕНТІВ
У ЗАКЛАДІ ВИЩОЇ ОСВІТИ
“ПОДІЛЬСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ”**

Схвалено Вченою радою

Закладу вищої освіти

“Подільський державний університет”

Протокол №16 від 03.12.2021 р.

м. Кам’янець-Подільський

2021 р.

1. Загальні положення

1.1. Положення про науково-дослідну роботу студентів (далі – Положення) Закладу вищої освіти “Подільський державний університет (далі – Університет) регулює питання організації й проведення науково-дослідної роботи студентів (далі – НДРС) усіх спеціальностей і форм навчання.

1.2. Дане Положення розроблено відповідно до Законів України “Про вищу освіту ” та “Про наукову і науково-технічну діяльність ”, інших правових актів Міністерства освіти і науки України, Статуту та нормативних документів Університету.

1.3. Зміни і доповнення до даного Положення схвалюються Вченою радою Університету.

1.4. Метою даного Положення є розробка організації НДРС для стимулювання в оволодінні фундаментальними і прикладними знаннями, професійними вміннями і навичками діяльності, формування досвіду творчої, інноваційної та науково-дослідної роботи.

1.5. НДРС є одним з пріоритетних завдань Університету і невід’ємною складовою частиною підготовки кваліфікованих спеціалістів, здатних самостійно вирішувати науково-практичні проблеми.

1.6. НДРС формує готовність майбутніх спеціалістів до творчої реалізації отриманих в Університеті знань, умінь і навичок, допомагає оволодіти основами методології наукової діяльності й набути дослідницького досвіду.

1.7. Зміст НДРС визначається основною освітньою програмою, робочими програмами навчальних дисциплін і практик, контентом фундаментальної наукової і науково-популярної літератури, інформаційних ресурсів Internet тощо.

1.8. НДРС базується на багатолітньому вітчизняному й зарубіжному досвіді інтеграції науки та освіти, навчання спеціалістів здійснюється згідно вимог світових стандартів.

2. Мета і завдання НДРС

2.1. Метою організації і розвитку системи НДРС в Університеті, як єдиному освітньо-науковому комплексі, є:

- забезпечення єдності освітнього, наукового і виробничого процесів з формуванням і розвитком творчих здібностей студентів, самостійності, ініціативи у навчанні і майбутній практичній діяльності;

- набуття студентами актуальних науково-дослідних компетенцій: інформаційно-комунікативних (вміння пошуку, відбору, обробки, аналізу і передавання інформації, цитування, наукового стилю мови, участі в науковому діалозі чи дискусії, тощо); методологічних (уміння визначити проблему, шляхи її вирішення, тощо); теоретичних (уміння аналізу і синтезу, індукції та дедукції, абстракції і конкретизації, порівняння й співставлення, класифікації й систематизації, моделювання); емпіричних (уміння проводити опитування, тестування, спостереження, інтерпретацію наукових досліджень);

- підвищення якості підготовки кваліфікованих спеціалістів і розвиток наукових шкіл Університету;

- створення умов реалізації кожним студентом свого права на творчий розвиток особистості, участі в наукових дослідженнях відповідно до потреб і здібностей.

2.2. Завданнями організації і розвитку системи НДРС в Університеті є:

- створення передумов для виховання і самореалізації особистісних і творчих здібностей студентів;

- розширення масовості досліджень і підвищення результативності НДРС у науковій діяльності Університету шляхом залучення ;

- сприяння якісному професійному відбору найбільш здібних студентів для післявузівської освіти;

- формування у студентів мотивації до більш глибокого і творчого засвоєння навчального матеріалу шляхом участі в науково-дослідній роботі;

- формування у студентів навичок використання сучасних методів роботи з науковою літературою та інформаційними джерелами;
- формування у студентів навичок практичної реалізації теоретичних досліджень на основі набутих у навчальному процесі знань і вмінь;
- формування у студентів навичок оформлення і представлення результатів наукової роботи в усній (повідомлення, виступи, доповіді) і письмовій (есе, реферати, статті, анотації, аналітичні огляди, курсові роботи, випускні кваліфікаційні роботи тощо) формі;
- набуття досвіду роботи в наукових колективах і ознайомлення з методами організації наукової роботи;
- розвиток науково-творчої активності професорсько-викладацького складу і наукового персоналу Університету, його участі в організації й керівництві НДРС.

3. Принципи і форми НДРС

3.1. В основу організації НДРС мають бути закладені наступні принципи:

- інтеграція навчальної, наукової та виховної роботи на всіх етапах і рівнях освітнього процесу;
- оптимальне поєднання всіх видів і форм НДРС, як в межах навчальних планів, так і поза ними;
- організація систематичної, починаючи з першого курсу, науково-дослідної роботи студента (визначення конкретного обсягу роботи на кожен відрізок часу і систематичний контроль її виконання);
- залучення до керівництва НДРС всього науково-педагогічного колективу кафедри і аспірантів (створення мікроколективів з керівника і кількох студентів);
- стимулювання роботи студентів і керівників;
- наочна агітація і пропаганда НДРС.

3.2. Зміст НДРС, як невід'ємної частини освітнього процесу, визначається за наступними основними формами:

- науково-дослідна робота студентів, що є складовою навчального процесу, виконується відповідно до навчальних планів і програм, передбачає вивчення студентами методології дослідницької роботи і закріплення знань та навичок самостійного проведення етапів дослідження в традиційних формах навчання (семінарах, лабораторних і практичних заняттях, курсових і дипломних роботах, у виробничій практиці тощо), апробація результатів через наукові збірники та участь у наукових заходах.

Курсові і дипломні роботи повинні мати науково-дослідний характер й передбачати:

⇒ теоретичне дослідження;

⇒ експериментальне дослідження;

⇒ аналітичний огляд з включенням самостійних перекладів наукової літератури;

⇒ наскрізні дослідження за схемою “курсорова робота – кваліфікаційна робота (дипломна робота, дипломний проєкт)” (наскрізна та єдина тема науково-дослідної роботи студента на весь період навчання передбачає послідовність і спадкоємність форм та методів її виконання з поступово наростаючою складністю);

- науково-дослідна робота студентів, що доповнює навчальний процес, передбачає самостійну роботу студентів за межами безпосередньої програми навчання і охоплює: виконання індивідуальних досліджень; участь в роботі кафедральних наукових гуртків, студентських конструкторських бюро, міжкафедральних проблемних наукових груп, олімпіадах, конкурсах тощо; підготовку повідомлень за темами самостійного вивчення, доповідей з досліджуваних проблем на студентських наукових конференціях, семінарах, засіданнях круглих столів; публікацію результатів наукових досліджень;

- науково-дослідна робота студентів поза навчальним процесом передбачає участь у бюджетних і госпдоговірних планових наукових

дослідженнях Університету, виконання самостійних наукових розробок на конкурсній основі і публічну презентацію власних наукових досягнень.

4. Організація і управління НДРС

4.1. Організацію науково-дослідної роботи студентів Університету забезпечують: проректор з навчальної, науково-інноваційної та міжнародної діяльності, науково-дослідна частина, наукова бібліотека, декани факультетів, директори інститутів, завідувачі кафедр, керівники студентських наукових формувань, студентські наукові товариства та інші науково-дослідні підрозділи. Загальну координацію і комплексне планування НДРС здійснює науково-дослідна частина.

4.2. Кафедра є основним підрозділом, який безпосередньо реалізовує всі види НДРС і відповідає за її результати. Враховуючи сформульовані в даному Положенні мету, завдання і форми НДРС, кафедра розробляє і затверджує документацію з організації НДРС відповідно до затверджених навчальних і тематичних планів, робочих навчальних програм та визначає й конкретизує участь кожного студента у науково-дослідній роботі.

4.3. Організація НДРС університету здійснюється за наскрізним (мотиваційним) принципом. Елементи наукових досліджень у формі наукового пошуку (підготовка оглядів літератури, узагальнення передового практичного досвіду, застосування економіко-математичних методів та інформаційних технологій, тощо) студенти застосовують під час виконання курсових робіт (проектів) із загальнотеоретичних і фахових навчальних дисциплін, а згодом ці елементи розширюються у кваліфікаційних (дипломних) роботах (проектах). Схема наскрізності в організації НДРС передбачає тематичне входження малооб'ємних індивідуальних робіт (есе, рефератів тощо) у великооб'ємні (курскові роботи й проекти), які згодом (у випадку виконання) можуть стати складовими випускних кваліфікаційних (дипломних) робіт (проектів).

4.4. Закріплення студентів за кафедрами і керівниками здійснюється на першому курсі. У випадку виконання дипломної роботи (проекту)

керівниками наукової роботи й випускних кваліфікаційних (дипломних) робіт (проектів) є одні й ті ж науково-педагогічні працівники кафедр.

4.5. Виконання наукової роботи за комплексними наскрізними схемами об'єднує і регламентує наукові дослідження, виконання індивідуальних робіт, звітність та їх апробацію протягом всього періоду навчання. Обов'язковим є щорічний виступ студентів на наукових заходах і публікація матеріалів досліджень у збірниках.

4.6. Організаційно-масовими заходами, що стимулюють розвиток НДРС, є: конференції, конкурси, олімпіади, турніри, виставки. Тематика Університетських заходів, оргкомітет з підготовки і проведення, їх терміни та умови визначаються структурними підрозділами і затверджуються ректором Університету.

4.7. Основними показниками ефективності НДРС є:

- ✓ частка активно задіяних у науково-дослідній роботі студентів;
- ✓ частка активно задіяних у НДРС науково-педагогічних працівників кафедри;
- ✓ кількість проведених в Університеті наукових заходів з участю студентів;
- ✓ кількість студентських публікацій у виданнях різних рівнів;
- ✓ кількість отриманих охоронних документів і грантів з участю студентів Університету, переможців конкурсів, турнірів і олімпіад.

4.8. Робочий час, необхідний для керівництва НДРС, враховується в індивідуальних планах науково-педагогічних працівників кафедр в межах часу, запланованого на навчально-методичну і наукову роботу.

4.9. Науково-дослідна частина здійснює контроль за виконанням кафедрами планів проведення НДРС. Кожна кафедра зобов'язана представити у НДЧ звітність з НДРС, яка містить повну і чітку інформацію про тематику НДРС, терміни виконання, учасників науково-дослідної роботи, її результати тощо. Аналіз результативності НДРС здійснюється в

5. Фінансове і матеріально-технічне забезпечення НДРС

5.1. Фінансування НДРС досягається шляхом використання виділених Університетом і залучених додатково позабюджетних коштів.

5.2. Науково-дослідна робота студентів здійснюється шляхом використання науково-дослідної бази відповідних кафедр, їх філій та організацій, з якими проводяться спільні наукові проекти.

6. Система мотивації НДРС

Форми моральної і матеріальної мотивації НДРС в Університеті:

- представлення кращих студентських наукових робіт на конкурси, престижні виставки і конференції різних рівнів;
- публікація результатів НДРС у наукових виданнях Університету;
- представлення студентів для участі в конкурсах грантів міністерського рівня, освітніх закладів і наукових установ;
- висування найбільш обдарованих студентів на здобуття державних наукових та іменних стипендій, стипендій різних фондів тощо;
- рекомендація для навчання чи стажування за кордоном;
- рекомендація для навчання в аспірантурі;
- нагородження студентів і науково-педагогічних працівників за успіхи в НДРС грамотами, дипломами, цінними подарунками, грошовими преміями;
- фінансова і матеріально-технічна підтримка кафедр, лабораторій і наукових колективів, які активно займаються НДР.

ВИКОНАВЕЦЬ:

Завідувач
науково-дослідної частини

Лариса ЗАГНІТКО

ПОГОДЖЕНО:

Проректор з навчальної,
науково-інноваційної
та міжнародної діяльності

Оксана БЯЛКОВСЬКА

Начальник юридичного відділу

Дмитро МАЛЬЧЕНКО

У цьому документі пронумеровано,
проінуровано, і скріплено печаткою
8 (вісім) аркушів Положення про науково-
дослідну роботу студентів у Закладі вищої
освіти "Подільський державний університет"

Ректор

Володимир ІВАНИЩИН

